

De Gelderlandse
d.d. 13-01-2010

Bestuurders, neem de bewoners serieus

Begin dit jaar wordt besloten over de aanleg van een omstreden hoogwaterwatergeul voor de Waal bij Varik en Heesselt. In het voortraject ging veel mis, vinden Dik Roth en Madeline Winnubst. Maar het is nog niet te laat.

Nederland is een dichtbevolkte, kwetsbare delta. Burgers mogen zich daarom gelukkig prijzen met een overheid die waterveiligheid serieus neemt. Maar planvorming voor de hoogwatergeul in de Waal bij Varik en Heesselt, met mogelijk ingrijpende gevolgen voor bewoners en bedrijven, laat grote tekortkomingen in het planproces zien.

De geul moet bij hoog water in de Waal circa 45 centimeter peildaling bewerkstelligen. Een mooie doelstelling, maar ook duur (160-200 miljoen). De invloed op het gebied is groot. Circa 35 bewoners en bedrijven moeten worden uitgekocht. De geul, aanvankelijk een langetermijnmaatregel, is in 2014 naar voren geschoven vanwege dijkversterkingsplannen. Dit veroorzaakte veel onrust, vooral omdat de eerste schets van de hoogwatergeul dwars door Varik liep. Bewoners organiseerden zich in 2014 in de vereniging Waalzinnig, die aandringt op heldere onderbouwing en transparante besluitvorming.

De verkenningsfase loopt nu ten einde. Onlangs zijn drie kansrijke alternatieven geselecteerd: dijkversterking, dijkversterking en hoogwatergeul, of dijkversterking en buitendijkse maatregelen. Binnenkort besluit een stuurgroep van pro-

▲ De Waal bij Varik en Heesselt.

FOTORAHPHAËL DRENT

vincie, waterschap, gemeente en rijksoverheid over een voorkeursvariant.

Die varianten kwamen er niet zomaar. De planvormingsfase bevatte

één optie: de hoogwatergeul. Zelfs nadat onderzoek door de wetenschapswinkel van Wageningen Universiteit in opdracht van Waalzinnig nut en noodzaak betwijfelde, veranderde er niets. De in 2014 ingestelde klankbordgroep mocht zich buigen over het ontwerp van drie geul-varianten. Voor alternatieve

oplossingsrichtingen was geen plaats. De klankbordgroep was vooral een oefening 'binnen de lijntjes kleuren' voor bewoners. Intussen ontbreekt nog steeds een degelijke onderbouwing van de hoogwatergeul. Hoe kan dat?

Nadat een expert voor Waalzinnig een alternatief plan met bui-

tendijkse maatregelen had ontwikkeld dat dermate overtuigend was dat het niet meer buiten het planproces kon worden gehouden, kregen ook bewoners de gelegenheid voorstellen voor alternatieven te doen.

Alle maatregelen beïnvloeden elkaar, waardoor besluitvorming

complex is en voor de leek nauwelijks te doorgronden. Zo is niet altijd duidelijk welke overheid waarvoor verantwoordelijk is.

Er wordt veel geïnvesteerd in het overtuigen van de bewoners: een atelier in Varik, website, folders, experts etc. Maar veel bewoners betwijfelen of er naar hen

geluisterd wordt, en denken dat er al is besloten. Dat is begrijpelijk: de gedeputeerde en de Commissaris van de Koning zeggen voorstander te zijn van de hoogwatergeul, terwijl ambtenaren benadrukken dat nog niets is besloten.

Wat krijgt het gebied terug? In de planfase werd hoog opgegeven van 'meekoppelkansen' van de geul. Maar die lijken niet erg realistisch, laat staan dat bewoners kunnen profiteren. Zij willen een dorp waar het ook in de toekomst

Het risico van een 'badkuip' tussen hoge dijken is lang ontkend, maar door onderzoek bevestigd

goed wonen is. Daarnaast krijgen bewoners van Varik bij een geul te maken met een verhoogd overstromingsrisico. Zij wonen dan in een 'badkuip' tussen hoge dijken, met beperkte vluchtmogelijkheden bij overstroming. Het risico hiervan is lang ontkend, maar door onderzoek bevestigd.

Verantwoordelijke bestuurders: sta open voor alternatieven. Bepaal een standpunt op basis van een samenhangende riviervisie, en wees bereid dit publiekelijk te verdedigen. Vermijd keuzes die overstromingsrisico voor bewoners vergroten, en garandeer ruimhartige schadeloosstelling voor iedereen die wijkt voor een publiek belang.

■ Dik Roth is universitair hoofd-docent aan Wageningen Universiteit en Research Centrum. Madeline Winnubst is universitair docent aan de Universiteit van Utrecht. Beiden zaten in de begeleidingscommissie van de studie die de Wageningse wetenschapswinkel heeft uitgevoerd.